INTERNATIONAL MONETARY FUND

WORLD ECONOMIC OUTLOOK

Resilience Under Strain, Urgent Choices

2026
OCT

چکیده‌ای از گزارش چشم‌انداز اقتصاد جهانی

صندوق بین‌المللی پول

اکتبر ۲۰۲۶

مهرماه ۱۴۰۵

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: چکیده‌ای از گزارش چشم‌انداز اقتصاد جهانی

صندوق بین‌المللی پول۲۰۲۶

مدیریت پژوهش‌های اقتصادی

مترجم: مهران سام دلیری

تاریخ انتشار: مهرماه ۱۴۰۵

طبقه‌بندی موضوعی: اقتصاد جهان

واژه‌های کلیدی: جنگ، تنگه هرمز، کشورهای درحال‌توسعه، ایران

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی (فرصت)، پلاک ۱۷۵

فهرست مطالب

پیشگفتار ۵
۱. پیش‌بینی رشد برای اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه ٦
۲. چشم‌انداز تجارت جهانی و عدم‌تعادل‌های جهانی ٦
۳. تحولات بازار کالاها ۷
٤. قیمت‌گذاری ریسک ژئوپلیتیک: شواهد آنی از بازارهای نفت و گاز ۸
۵. اقتصادهای خاورمیانه و آسیای مرکزی: تولید ناخالص داخلی واقعی، قیمت‌های مصرف‌کننده، تراز حساب جاری و بیکاری ۹
٦. تحولات اقتصادی ایران ۱۰

پیشگفتار

تحلیل‌ها و پیش‌بینی‌های مندرج در گزارش «چشم‌انداز اقتصادی جهان»، اجزای جدایی‌ناپذیرِ نظارت صندوق بین‌المللی پول بر تحولات و سیاست‌های اقتصادی کشورهای عضو، تحولات بازارهای مالی بین‌المللی و نظام اقتصادی جهان به شمار می‌روند. این بررسیِ چشم‌اندازها و سیاست‌ها، حاصل ارزیابی جامع و بین‌بخشیِ تحولات اقتصادی جهان است که عمدتاً بر اطلاعات گردآوری‌شده توسط کارکنان صندوق در جریان رایزنی با کشورهای عضو استوار است. این رایزنی‌ها به‌ویژه توسط بخش‌های منطقه‌ای صندوق — شامل بخش آفریقا، بخش آسیا و اقیانوسیه، بخش اروپا، بخش خاورمیانه و آسیای مرکزی، و بخش نیم‌کره غربی — و با همکاری «بخش راهبرد، سیاست‌گذاری و بازنگری»، «بخش بازارهای پولی و سرمایه» و «بخش امور مالی عمومی» انجام می‌شود.

در کمتر از هفت سال، اقتصاد جهانی دستخوش زنجیره‌ای کم‌نظیر از رویدادها شده است. همه‌گیری و اختلالاتِ متعاقبِ آن در زنجیره‌های تأمین جهانی، جنگ‌ها در اوکراین و خاورمیانه — که به افزایش شدید قیمت انرژی و سایر کالاها، و تغییرات چشمگیر در موانع تجاری و روابط بازرگانی انجامیده است — همگی تاب‌آوری خانوارها، بنگاه‌ها، بازارهای مالی و دولت‌ها را به آزمون کشیده‌اند. با این حال، علی‌رغم این هجوم شوک‌ها، اقتصاد جهانی تاب آورده است. بازارهای کار به‌طور غیرمنتظره‌ای قوی باقی مانده‌اند؛ نظام‌های مالی نیز در مجموع در برابر این شوک‌ها و شدیدترین انقباض پولی در نیم‌قرن اخیر مقاومت کرده‌اند؛ و تورم در بسیاری از اقتصادها از اوج خود فاصله گرفته است، هرچند در برخی موارد همچنان پایدار باقی مانده است. این تاب‌آوری در جدیدترین پیش‌بینی ما از رشد جهانی بازتاب یافته است؛ پیش‌بینی‌ای که با وجود تداوم اختلالات در بازار انرژی — که بیش از حد انتظار به طول انجامیده — نسبت به ماه آوریل تقریباً بدون تغییر باقی مانده است. بر این اساس، انتظار می‌رود رشد اقتصادی جهان در سال‌های ۲۰۲۶ و ۲۰۲۷ به ترتیب به ۳.۱ و ۳.۴ درصد برسد. همچنین نرخ تورم کل جهانی پس از ثبت ۴.۷ درصد در سال جاری (عمدتاً متأثر از قیمت کالاها)، در سال ۲۰۲۷ به ۴.۱ درصد تعدیل خواهد شد.

با این وجود، تداوم تنش‌های ژئوپلیتیک نوسانات شدیدی را در بازار جهانی انرژی و چشم‌انداز منطقه‌ای پدید آورده است. بازار نفت در ماه‌های اخیر تحولات پرفرازونشیبی را از سر گذرانده است؛ به‌طوری‌که قیمت هر بشکه نفت در پی اختلالات تنگه هرمز و کسری عرضه تا ۱۰۰ دلار افزایش یافت، اما با توافقات مقطعی و آزادسازی ذخایر انباشته‌شده موقتاً تا ۶۸ دلار کاهش یافت. اگرچه با بازگشت تدریجی تردد نفت‌کش‌ها به تنگه هرمز صادرات نفت منطقه تا حدی احیا شده است، اما بازار همچنان تحت فشار محدودیت عرضه، هزینه‌های فزاینده بیمه و ناامنی مسیرهای جایگزین (نظیر دریای سرخ) با صرف ریسک بالا معامله می‌شود.

در این میان، اقتصاد ایران به‌شدت تحت تأثیر این تنش‌ها قرار گرفته است. به دلیل ازسرگیری درگیری‌های نظامی، تشدید تحریم‌ها و انسدادهای دریایی، پیش‌بینی رشد اقتصادی کشور با بازنگری کاهشی عمیق مواجه شده است. برآوردها نشان می‌دهد که اقتصاد ایران پس از تجربه انقباض شدید ۷.۶ درصدی در سال ۲۰۲۶، در سال ۲۰۲۷ وارد فاز بازیابی شده و به رشدی معادل ۳.۶ درصد دست خواهد یافت.

۱. پیش‌بینی رشد برای اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه

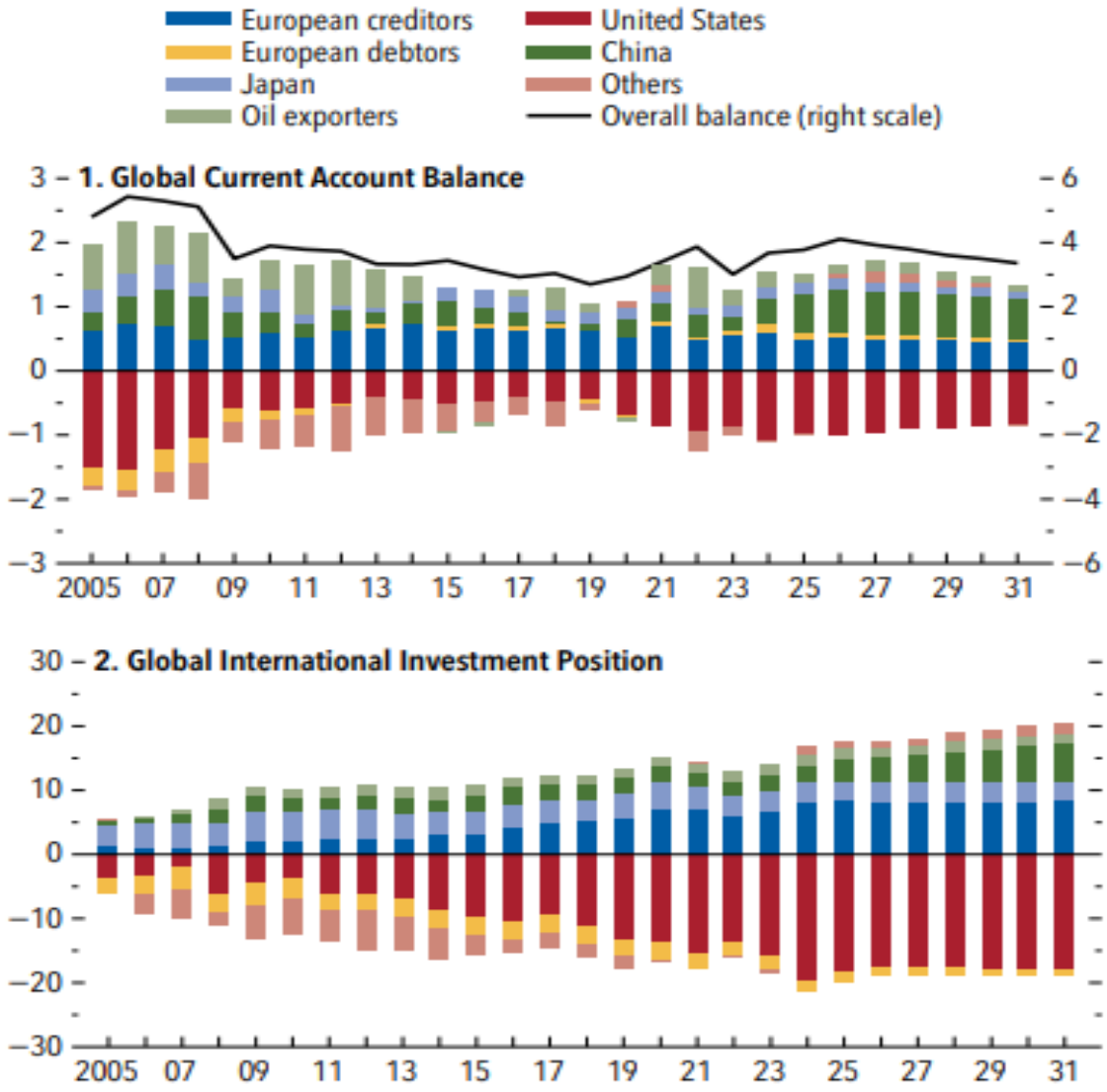
در منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی، پیش‌بینی می‌شود که **نرخ رشد در سال ۲۰۲۶ به منفی ۰.۳ درصد کاهش یابد و سپس در سال ۲۰۲۷ به ۶.۳ درصد بازگردد. در مقایسه با پیش‌بینی ماه آوریل، این ارقام نشان‌دهنده اصلاح کاهشی ۲.۲ واحد درصدی برای سال ۲۰۲۶ و اصلاح افزایشی ۱.۷ واحد درصدی برای سال ۲۰۲۷ است**؛ تغییری که با فرضِ طولانی‌تر بودن مدت بسته ماندن تنگه هرمز (نسبت به مفروضات پایه در گزارش آوریل) و در نتیجه، جهشِ بزرگ‌ترِ پس از بازگشایی تنگه، همخوانی دارد. پیش‌بینی می‌شود بحرین، عراق، کویت و قطر — که به عنوان تولیدکنندگان کالا بیشترین آسیب را از اختلال در تولید و حمل‌ونقل انرژی می‌بینند — در سال ۲۰۲۶ شاهد انقباض اقتصادی دورقمی باشند و پس از آن، با عادی‌سازی تولید، صادرات و لجستیک، در سال ۲۰۲۷ رشد اقتصادی دورقمی را تجربه کنند. **عربستان سعودی، به‌عنوان اقتصادی با مسیرهای صادراتی متنوع‌تر، تا حدی کمتر تحت تأثیر قرار می‌گیرد و پیش‌بینی می‌شود انقباضی ۳.۳ درصدی در سال ۲۰۲۶ و رشدی ۷.۹ درصدی در سال ۲۰۲۷ داشته باشد.**

انتظار می‌رود کشورهای واردکننده کالا در خاورمیانه و شمال آفریقا در برابر شوک منفی شرایط تجاری ناشی از افزایش قیمت انرژی و مواد غذایی نسبتاً تاب‌آور باقی بمانند؛ در حالی که کشورهای قفقاز و آسیای مرکزی همچنان از عوامل مساعدی همچون قیمت کالاها، جریان وجوه ارسالی (حواله‌ها) و شتاب اصلاحات اقتصادی بهره‌مند خواهند بود.

۲. چشم‌انداز تجارت جهانی و عدم‌تعادل‌های جهانی

پیش‌بینی می‌شود **نرخ رشد حجم تجارت جهانی از ۵.۰ درصد در سال ۲۰۲۵ به ۴.۶ درصد در سال ۲۰۲۶ کاهش یابد و در سال ۲۰۲۷ در سطح ۴.۷ درصد تثبیت شود.** این روندها بازتاب‌دهنده عواملی همچون اثر بازدارنده تعرفه‌ها، تعدیل تدریجی پیوندهای تجاری و زنجیره‌های تولید (از طریق بازآرایی تجارت و جایگزینی تأمین‌کنندگان) و همچنین رشد پرشتاب جریان‌های تجاری مرتبط با فناوری است. پیش‌بینی می‌شود که عدم‌تعادل‌های جهانی در میان‌مدت تنها کاهش اندکی داشته باشند (نمودار ۱). ممکن است این کاهش محدود محقق نشود؛ چرا که در سال‌های اخیر، پیش‌بینی‌های گزارش «چشم‌انداز اقتصادی جهان» (WEO) برای ترازهای حساب جاری جهانی، اغلب با سوگیریِ کمتر از واقع (سوگیری نزولی) همراه بوده است.

نمودار (۱): تراز حساب جاری و وضعیت سرمایه‌گذاری بین‌المللی (درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی)

۱ Source: IMF staff calculations.

۳. تحولات بازار کالاها

قیمت نفت از زمان انتشار گزارش «چشم‌انداز اقتصادی جهان» (WEO) در آوریل ۲۰۲۶، تحت تأثیر فراز و فرودهای جنگ در خاورمیانه، نوسانات زیادی را تجربه کرده است. **با توقف تقریباً کامل محموله‌های عبوری از تنگه هرمز که منجر به اختلال**

۱ . نکته: «طلبکاران اروپایی» عبارتند از اتریش، بلژیک، دانمارک، فنلاند، آلمان، ایتالیا، لوکزامبورگ، هلند، نروژ، اسلوونی، سوئد و سوئیس. «بدهکاران اروپایی» عبارتند از قبرس، یونان، ایرلند، پرتغال و اسپانیا. «صادرکنندگان نفت» عبارتند از الجزایر، آذربایجان، ایران، قزاقستان، کویت، نیجریه، عمان، قطر، روسیه، عربستان سعودی، امارات متحده عربی و ونزوئلا. «تراز کلی» برابر با مجموع مقادیر مطلق مازادها و کسری‌های حساب جاری است.

در حدود ۲۰ درصد از عرضه جهانی نفت شد، قیمت‌ها در اواخر ماه مارس به اوج ۱۲۶ دلار در هر بشکه رسید؛ وضعیتی که نشان‌دهنده کمبود شدید در بازار فیزیکی بود و در افزایش اختلاف قیمت نفت دبی و برنت به ۵۴ دلار نمود پیدا کرد. بازار از طریق افزایش تولید در خارج از خلیج فارس (به‌ویژه در برزیل، قزاقستان، ایالات متحده و ونزوئلا)، کاهش ذخایر نفت (به‌ویژه با آزادسازی ذخایر اضطراری آژانس بین‌المللی انرژی و ذخایر چین) و همچنین کاهش تقاضای نفت خام — که به‌ویژه در چین از نظر مقدار مطلق قابل‌توجه بود — به تعادل رسید (همچنین نگاه کنید به ناتال و سادیکوف، ۲۰۲۶).

۴. قیمت‌گذاری ریسک ژئوپلیتیک: شواهد آنی از بازارهای نفت و گاز

در مارس ۲۰۲۶، جنگ در خاورمیانه عملاً موجب بسته شدن تنگه هرمز شد و مقادیری نفت و گاز مایع معادل حدود ۲۰ درصد از مصرف جهانی را در خلیج فارس محبوس کرد. در چنین شرایطی، سیاست‌گذاران طبیعتاً بر کاهش عرضه تمرکز می‌کنند؛ اما نگرانی از اختلال در عرضه نیز می‌تواند فشار صعودی بر قیمت‌ها وارد کند. قیمت‌های انرژی از مهم‌ترین عوامل محرک تورم و چرخه‌های تجاری به شمار می‌روند. با این حال، همه موارد افزایش قیمت انرژی، علل یکسانی ندارند و نیازمند واکنش سیاستی مشابهی نیستند. از این رو، درک دلایل تغییر قیمت انرژی برای سیاست‌گذاران، و به‌ویژه بانک‌های مرکزی، امری حیاتی است. ضرورت اتخاذ سیاست انقباضی پولی زمانی بیش از هر وقت دیگری آشکار می‌شود که افزایش قیمت نفت ناشی از تقویت تقاضا باشد؛ چرا که بالا رفتن قیمت انرژی نشان‌دهنده فشارهای گسترده‌تر تقاضاست و در چنین شرایطی، تثبیت تورم با تثبیت سطح فعالیت‌های اقتصادی هم‌راستا خواهد بود (بلانچارد و گالی ۲۰۰۷).

۵. اقتصادهای خاورمیانه و آسیای مرکزی: تولید ناخالص داخلی واقعی، قیمت‌های مصرف‌کننده، تراز حساب جاری و بیکاری

	Real GDP			Consumer Prices[1]			Current Account Balance[2]			Unemployment[3]		
		Projections			Projections			Projections			Projections	
	2025	2026	2027	2025	2026	2027	2025	2026	2027	2025	2026	2027
Middle East and Central Asia	**3.7**	**-0.3**	**6.3**	**11.2**	**13.0**	**10.2**	**0.6**	**-1.0**	**0.9**	**...**	**...**	**...**
Oil Exporters	**3.3**	**-3.8**	**7.4**	**10.6**	**15.4**	**9.7**	**2.4**	**0.4**	**3.1**	**...**	**...**	**...**
Saudi Arabia	4.6	-3.3	7.9	2.0	1.9	2.2	-2.6	-3.5	-1.3	3.2	...	...
Iran[4]	-0.9	-7.6	3.6	50.6	78.6	42.0	3.3	-1.2	1.2	7.5	9.2	9.0
United Arab Emirates	6.2	-3.9	7.7	1.3	4.5	2.5	13.3	4.8	7.8	...	...	...
Kazakhstan	6.5	4.4	4.9	11.4	10.3	8.2	-4.1	0.5	-0.7	4.6	4.6	4.5
Algeria	3.9	3.8	3.2	1.4	6.2	3.9	-8.9	-0.8	-1.8	...	...	...
Iraq	-0.4	-16.0	19.0	0.3	3.5	3.0	-3.8	-10.8	2.2	...	...	...
Qatar	1.8	-15.6	18.8	0.6	3.6	3.1	16.4	7.1	13.7	...	...	...
Kuwait	2.7	-16.7	17.1	2.4	2.2	2.4	22.7	18.3	24.9	...	...	...
Azerbaijan	1.4	1.7	2.3	5.6	5.8	5.6	4.6	11.3	9.8	5.3	5.3	5.2
Oman	2.4	4.1	2.2	1.0	3.2	2.7	-1.1	5.0	6.7	...	...	...
Turkmenistan[4]	3.6	2.4	2.5	2.7	5.6	4.3	1.7	1.4	1.8	...	...	...
Libya[4]	15.9	3.3	2.9	1.8	14.1	16.1	1.1	0.9	0.4	...	...	...
Bahrain	3.5	-11.3	13.9	-0.1	2.2	1.5	5.0	3.6	4.5	5.6	...	...
Oil Importers[5]	**4.3**	**4.7**	**4.7**	**12.1**	**9.4**	**11.0**	**-4.1**	**-4.4**	**-4.5**	**...**	**...**	**...**
Egypt	4.4	5.1	4.7	20.4	13.3	14.8	-4.2	-4.4	-4.9	7.3	...	...
Pakistan	3.2	3.6	3.5	4.5	7.1	9.9	0.5	0.0	-1.0	7.1	6.9	6.5
Uzbekistan	7.7	7.8	6.5	8.8	6.9	5.7	-3.9	-5.1	-4.6	4.8	4.3	3.8
Morocco	4.9	4.5	4.2	0.8	0.9	1.4	-2.4	-4.9	-4.1	13.0	12.2	11.3
Tunisia	2.7	2.4	2.0	5.3	5.5	6.3	-3.3	-4.9	-5.3	15.2	...	...
Jordan	2.8	2.7	3.1	1.8	2.5	2.3	-5.6	-7.5	-5.7	21.3	...	...
Sudan[4]	0.0	7.0	15.0	99.9	41.3	50.9	-8.6	-14.6	-13.0	61.2	59.5	54.7
Georgia	7.5	7.2	5.7	3.9	5.4	3.6	-2.6	-3.5	-3.7	13.9	13.9	13.9
Afghanistan[4]	1.5	...	...	3.6	...	...	-37.9	...	...	...	...	...
Armenia	7.1	5.5	5.5	3.3	4.6	3.6	-8.7	-8.2	-7.7	12.8	12.8	12.7
Lebanon[4]	4.0	...	...	14.6	...	...	-22.5	...	...	...	...	...
Kyrgyz Republic	11.1	9.0	7.0	8.2	12.7	14.3	-24.9	-9.0	-8.7	4.0	4.0	4.0
Tajikistan	8.4	7.3	6.8	3.4	4.1	4.8	17.2	8.2	3.5	...	...	...
Mauritania	3.6	4.4	4.4	1.6	8.0	7.2	-5.8	-7.8	-7.4	...	...	...
Somalia	3.1	2.3	2.7	3.7	6.3	5.5	-24.3	-25.4	-25.2	...	...	...
Yemen[4]	-0.5	-1.5	0.0	20.2	5.0	17.0	-6.8	-3.3	-4.1	...	...	...
Djibouti	4.9	5.6	5.0	-0.3	2.3	2.7	14.5	11.5	10.0	...	...	...
West Bank and Gaza[4]	4.3	...	...	10.5	...	...	-15.8	...	...	...	...	...
Memorandum												
Caucasus and Central Asia	6.2	5.2	5.0	8.4	8.0	6.7	-2.7	-0.1	-0.8	...	...	...
Middle East, North Africa, Afghanistan, and Pakistan[5]	3.3	-1.3	6.6	11.7	13.8	10.8	1.1	-1.2	1.2	...	...	...
Middle East and North Africa	3.3	-2.0	7.0	12.8	14.9	11.0	1.3	-1.3	1.4	...	...	...

Source: IMF staff estimates.

Note: Data for some countries are based on fiscal years. Please refer to Online Table F in the Online Statistical Appendix for a list of economies with exceptional reporting periods.

[1] Movements in consumer prices are shown as annual averages. Year-end to year-end changes can be found in Online Tables A6 and A7 in the Online Statistical Appendix.

[2] Percent of GDP.

[3] Percent. National definitions of unemployment may differ.

[4] See the country-specific notes for Afghanistan, Iran, Lebanon, Libya, Sudan, Turkmenistan, West Bank and Gaza, and Yemen in the "Country Notes" section of the Online Statistical Appendix.

[5] Excludes Afghanistan and Syria because of a lack of adequate data. See the country-specific notes in the "Country Notes" section of the Online Statistical Appendix.

۶. تحولات اقتصادی ایران

پیش‌بینی رشد اقتصادی ایران برای سال ۲۰۲۶، به دلیل ازسرگیری درگیری‌های نظامی، اعمال مجدد محاصره دریایی و تشدید تحریم‌ها، اصلاح کاهشی شده است؛ بر اساس برآوردهای انجام‌شده، **اقتصاد ایران** پس از تجربه **انقباض ۷.۶ درصدی در سال ۲۰۲۶، در سال ۲۰۲۷ وارد مسیر بازیابی شده و رشد اقتصادی ۳.۶ درصدی** را به ثبت خواهد رساند.

در اوایل ماه ژوئن، بازار در سطح حدود ۱۰۰ دلار در هر بشکه تثبیت شد، در حالی که کسری عرضه ۱.۹ میلیون بشکه‌ای در روز از طریق ذخایری که به‌سرعت در حال کاهش بودند، جبران می‌شد. امضای تفاهم‌نامه‌ای میان ایران و ایالات متحده در اواسط ژوئن، منجر به بازگشایی کوتاه‌مدت و ناگهانی تنگه و آزادسازی حدود ۹۰ میلیون بشکه نفتی شد که در دوران انسداد تنگه در منطقه خلیج فارس انباشته شده بود. این امر مازاد عرضه‌ای موقت ایجاد کرد که باعث سقوط قیمت‌ها به ۶۸ دلار در هر بشکه شد.

اگرچه تنگه هرمز تا پایان ماه اوت عمدتاً به روی صادرات نفت خلیج فارس بسته مانده بود، اما در ماه سپتامبر حجم تردد در آن به‌طور قابل‌توجهی افزایش یافت. صادرات نفت خام از منطقه خلیج فارس به میانگین ۱۶.۷ میلیون بشکه در روز (معادل ۸۸ درصدِ سطوح پیش از جنگ) رسید و در پایان ماه، رقم ۱۳.۴ میلیون بشکه در روز را ثبت کرد. بخش عمده‌ای از این افزایش، ناشی از ازسرگیری تردد در تنگه هرمز و جایگزینی آن با مسیرهای انحرافیِ دریای سرخ است. با وجود بالا بودنِ همچنانِ سطح ریسک، نرخ کرایه حمل‌ونقل و هزینه‌های بیمه، حمل‌ونقل محموله‌ها به دلیل حملات و تهدیدهای اخیر حوثی‌ها و سایر شبه‌نظامیان همسو با ایران علیه زیرساخت‌های نفتیِ مرتبط با مسیر دریای سرخ، دوباره به سمت تنگه هرمز سوق پیدا کرده است. علی‌رغم این تحول مثبت، بازار نفت همچنان با محدودیت عرضه مواجه است و صرفِ ریسک ژئوپلیتیک نیز در سطحی بالا باقی مانده است. در واقع، در ماه‌های ژانویه و فوریه و پیش از آغاز جنگ، قیمت نفت در پی شایعاتی مبنی بر حمله قریب‌الوقوع ایالات متحده به ایران، حدود ۱۰ درصد افزایش یافت. روند **تولید ناخالص داخلی واقعی، قیمت‌های مصرف‌کننده، تراز حساب جاری و بیکاری ایران** نیز در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول (۱): پیش‌بینی داده‌های کلان اقتصاد ایران

	Real GDP			Consumer Prices			Current Account Balance			Unemployment[۳]		
		Projections			*Projections*			*Projections*			*Projections*	
	۲۰۲۵	۲۰۲۶	۲۰۲۷	۲۰۲۵	۲۰۲۶	۲۰۲۷	۲۰۲۵	۲۰۲۶	۲۰۲۷	۲۰۲۵	۲۰۲۶	۲۰۲۷
Middle East and Central Asia	۳.۷	−۰.۳	۶.۳	۱۱.۲	۱۳.۰	۱۰.۲	۰.۶	−۱.۰	۰.۹	...	...	...
Oil Exporters	۳.۳	−۳.۸	۷.۴	۱۰.۶	۱۵.۴	۹.۷	۲.۴	۰.۴	۳.۱	...	...	...
Iran	−۰.۹	−۷.۶	۳.۶	۵۰.۶	۷۸.۶	۴۲.۰	۳.۳	−۱.۲	۱.۲	۷.۵	۹.۲	۹.۰